

ליקוטי מוהר"ן בפרשה

'קדושים' – ה'תשפ"ב / הרה"ג אליהו עטיה שליט"א

לקבלת השיעור במייל:
6537488@gmail.com

מבוסס על ליקוטי מוהר"ן תורה קס"ה / ותורה ק"א

בשנה מעוברת פרשת קדושים מיד אחר פסח / מהי מצות קדושים תהיו / קדושה - בחכמה, טהרה בבינה, וההבדל ביניהם / בחינות קדושה וטהרה שיש במצות וד' כוסות / איסור נקימה ונטירה / מדוע דוקא במצות נקימה ונטירה נאמר "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ בְּמוֹדֶךָ" / ואהבת לרעך - תאהב את הרע והיסורים המגיעים עליך / איך כביכול הקב"ה כן נוקם / ביאור רבינו בתורה ק"א בפסוק "בְּקֶרֶב עָלֵי מְרַעִים" / המוחין שומרים ומזככים את האדם מהתאוות / כוונות קידוש / הלבשת כוונות קידוש ה"ל בתורת רבינו / אתם קרואים אדם על שם המוחין ולא אומות העולם / מספרים וספירות - מבנה חדש 'מספר' לספירות / חיבור יסוד ומלכות נותן שם הוי"ה / כתר ומלכות נותן כ"ח אותיות / החיוב להתאמץ וללמוד תורה בהבנה / מה הכוונה שכל העמים נמצאים בגבול מספר בני ישראל / מדוע חיזר הקב"ה לתת את התורה לאומות העולם / המאור שבתורה מחזירן למוטב / הקידוש בליל שבת הוא רפואה לעינים /

השיעור לעילוי נשמת רב בן שרה ומשה ז"ל

בשנה מעוברת פרשת קדושים מיד אחר פסח

א. בשנה מעוברת קוראים בפרשת קדושים מיד אחרי חג פסח, אחרי שבוע שלם שבו התקדשנו ואכלנו מצה שהיא לחם האמונה והרפואה, וכעת אנחנו מתחילים לאכול שוב פעם חמץ, וחמץ זה מסמל את הגאווה (כי בלחם יש בו אויר מהשמרים שמנפחים אותו), החמץ מבחינה רוחנית זה לא אוכל בריא כל כך כמו מצה, שהיא נהמא דאסוותא (לחם הרפואה). ולכן בשנה מעוברת איך שיוציאים מפסח, נכנסים מיד לפרשת 'קדושים' – "קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה'".

מהי מצות קדושים תהיו

ב. מה הפירוש להיות קדושים? אומר רש"י: הוּו פרושים מן העריות ומן העבירה, שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה (ויקרא כד, ו) ומובא בגמרא (יבמות כ): "אמר אביי: כל המקיים דברי חכמים נקרא קדוש. א"ל רבא: וכל שאינו מקיים דברי חכמים קדוש הוא דלא מיקרי, רשע נמי לא מיקרי? אלא אמר רבא: "קדש עצמך במותר לך". כלומר יש תרי"ג מצוות ובוזה שאדם שומר את עצמו מכל האיסורים – הוא יכול להיקרא אדם 'טהור' – ההיפך מ'טמא'. אבל כדי להגיע להיות קדוש, זו כבר מדרגה יותר גבוהה. 'קדוש' – זה אפילו לקדש את עצמך גם במה שמותר לך, כי גם במה שמותר לך, התורה רוצה שתמצא את הדרך להתקדש.

קדושה - בחכמה, טהרה בבינה, וההבדל ביניהם

ג. יש לנו בחינת 'טהרה' שהיא נמצאת ב'בינה', כמו טהרת המקוה שנמצאת בבינה, ובוזה כל אדם מחוייב להיות טהור, כלומר שאדם יזהר מכל איסור כי כל איסור יש בו טומאה לנפש האדם, ואז הוא נעשה אדם 'טהור', ההיפך מטמא שזה דבר אסור ושלישי. לעומת זאת במושג 'קדושה', ההיפך שלו זה 'חולין', 'חולין' זה לא אומר איזה איסור, אלא רק חולין בלי מעלה, החולין הוא מותר, ובאה מצות 'קְדָשִׁים תִּהְיוּ' – קדש את עצמך במותר לך'.

היום אנחנו נדבר על הספירות 'חכמה' ו'בינה', שהן נקראות בזוהר (ויקרא דף ד.) 'תריין ריעין דלא מתפרשיין' (שני חברים שלא נפרדים), ולכן צריך שגם אצלינו לא יהיה הפרש בין החכמה לבינה. זו"א שאדם לא יהיה רק במדרגת בינה וטהרה, דהיינו להיות רק ניצל מאיסור

וטומאה – שאכן גם זו מדרגה גבוהה מאוד, אלא שאדם יזכה להגיע למדרגה גבוהה עוד יותר – מדרגה של 'קדושה' קדש את עצמך במותר לך, שזה הנושא בפרשה שלנו.

בחינות קדושה וטהרה שיש במצות וד' כוסות

ד. גם בחג הפסח יש לנו את חיבור הספירות 'חכמה' ו'בינה', במצוה של אכילת מצות – הוא כנגד ספירת החכמה, ועל ידי המצה אנחנו מתקדשים. והביאור בפנימיות, המצה מסמלת את מיעוט התענוג, זה לא טעים כמו לחם, אע"פ שגם לחם מותר לאכול בכל השנה, בכל אופן בפסח מצוים לאכול דוקא מצות, לסמל את בחינת 'קדש את עצמך במותר לך' – למטע בתענוג. ובשתיית ארבע כוסות אנחנו נטהרים, כי המהות של היין הוא שמעט יין מותר והרבה יין אסור – כי אסור להשתכר שאז שוכח את כל התורה, כמו שכתוב בליקוטי מוהר"ן (תניינא תורה כ"ז), זו בחינה של אסור ומותר. נמצא שגם בפסח מרומזו במצות ויין בחינות קדושה וטהרה. ולכן איך שיוציאים מפסח, הקב"ה מבקש 'קדושים תהיו', תשמרו על הרף הגבוה של קדושה וטהרה שהיה לכם בפסח.

איסור נקימה ונטירה

ה. בהמשך השיעור נלמד היום בעז"ה את ענין כוונות הקידוש, ונגיע אליהם דרך הפסוק (ויקרא יט, יח) "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ בְּמוֹדֶךָ" – שהוא ענין מרכזי מאוד בפרשת 'קדושים'. וכמו שרש"י מביא (מהתורה כהנים ה, יב): "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ בְּמוֹדֶךָ" – 'אמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה. כלומר שהמצוה של "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ בְּמוֹדֶךָ" – נחשבת לך כמו שקיימת את כל כללות התורה. וכדי להבין את זה נרחיב קצת במצות "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ בְּמוֹדֶךָ".

כתוב בפסוק: "לֹא תִקֵּם וְלֹא תִטֹּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ בְּמוֹדֶךָ אֲנִי ה'" – מה ההבדל בין נקימה לבין נטירה? מפרש רש"י: 'אמר לו השאילני מגלך, אמר לו לאו, למחר אמר לו השאילני קרדומך, אמר לו איני משאילך כדרך שלא השאלתני, זו היא נקימה. ואיזו היא נטירה, אמר לו השאילני קרדומך, אמר לו לאו, למחר אמר לו השאילני מגלך, אמר לו אני כן נותן לך, אני לא כמוך שלא השאלתני, זו היא נטירה (יומא כג.) – שנוטר האיבה בליבו, אף על פי שאינו נוקם, עכ"ל. נקימה זה במעשה (שמתנהג עם חברו מידה כנגד מידה), ונטירה זה בלב, וזו כבר עבודה קשה יותר לשמור מאיסור זה הרבה יותר מנקימה, כי בנטירה זה מצוה בלב שלא לשמור שנאה, וזה קשה לשלוט בלב.

מדוע דוקא במצות נקימה ונטירה נאמר "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ בְּמוֹדֶךָ"

ו. עכ"פ "לֹא תִקֵּם וְלֹא תִטֹּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ – וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ בְּמוֹדֶךָ". והשאלה הנשאלת: למה כתוב "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ בְּמוֹדֶךָ" דוקא בפסוק של "לֹא תִקֵּם וְלֹא תִטֹּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ", הרי יש הרבה פסוקים שעוסקים במצוות בין אדם לחברו, ולמה שם לא כתוב "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ בְּמוֹדֶךָ", נאמר זאת בפעם הראשונה שהתורה מזכירה את המצוות של בן אדם לחברו, ולמה דוקא כאן במצות לא תעשה של נקימה ונטירה.

ואהבת לרעך - תאהב את הרע והיסורים המגיעים עליך

הוא לאִיבִי. ואם כן, גם אצל הקב"ה יש בחינה של נקימה ונטירה לאויבים. והרי הפסוק מצוה שגם על מי שאני רוצה לנקום ולנטור לו, התורה מצוה לא לנקום ולא לנטור ורק לאהוב אותו, והקב"ה הוא הראשון שמקיים את התורה. מלבד זאת יש גם גמרא קשה ביומא (כ"ג סע"א) "אמר רבי יוחנן... כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונטור כנחש - אינו תלמיד חכם.

ישוב הקושיות לפי דברי רבינו

י. אכן לפי דברי רבינו נוכל ליישב קצת את הקושיות, הבאנו שרבינו מפרש: "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ כְּמוֹךָ" - שתקבל באהבה את הרעות שעושים לך, עכשיו כשנתבונן זה גם פשט הפסוק כי על מי מצוה אותנו התורה "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ כְּמוֹךָ", על מי שעושה לך רע, ולכן אתה רוצה לנקום בו או לפחות לשמור לו סינה רעה בלב, וא"כ גם בפשט הפסוק לתיבת "לְרַעְךָ" - יש שתי משמעויות: "לְרַעְךָ" - זה החבר שלך, "לְרַעְךָ" - זה מי שעושה לך רע, אחד כזה שראוי שתנקום בו, או לפחות שתנטור לא רע. ועליו מצוה התורה: "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ כְּמוֹךָ". נמצא, שרבינו שמפרש "לְרַעְךָ" - על הרעות שנעשים לך, זה מונח ג"כ בפשט של הפסוק, ולכן אפשר לפרש כך גם כלפי הקדוש ברוך הוא, מה זה "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ כְּמוֹךָ" - שתקבל באהבה את כל הרעות והיסורים שה' עושה לך, כי באמת כפי מה שאתה יודע בעצמך מה שמגיע לך, הכל הרעות עדיין הם ברחמים וחסדים גמורים, כי באמת היסורים שה' עושה לך הם לא נקימה ונטירה אלא רק לזכך אותך ברחמים שלו, כדי לנקות אותך מהעוונות.

ובאמת רש"י על הפסוק בנחום על הפסוק "אֵל קְנוּא וְנָקַם ה' נָקַם ה' וּבָעַל חֲמָה אומר וז"ל: 'על זרעו של סנחריב נתנבא נחום וכו'. "אֵל קְנוּא וְנָקַם ה'" - שנפרע לישראל מאויביהם וכו', עכ"ל. כלומר, שהקב"ה לא נוקם את הנקמה שלו, אלא את נקמת עם ישראל מהגוים. וכן הפסוק המפורסם (תהלים צד, א) "אֵל נְקָמוֹת ה' אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ", מדבר על לנקום את הנקמה של עם ישראל כמו שכתוב בהמשך המזמור: "הַשֵּׁב גְּמוּל עַל גְּאִים... עֲמֹךְ ה' יִדְבָּא וְנִחַלְתָּךְ יַעֲנֶנּוּ... וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יְהוָה וְלֹא יִבִּין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב". אך כלפי עם ישראל - ה' נוהג איתנו ברחמים גמורים.

ביאור רבינו בתורה ק"א בפסוק "בְּקָרְבַּ עָלֶי מַרְעִים"

יא. עכשיו נטייל קצת בליקוטי מוהר"ן, ונראה שרבינו בתורה ק"א לוקח פסוק אחר, והופך את תיבת 'רעך' בדיוק להיפך, מדבר רע, לרע היינו חבר. דוד המלך אומר (תהלים כו, ב): "בְּקָרְבַּ עָלֶי מַרְעִים לְאָכַל אֶת בְּשָׂרִי צָרִי וְאִיבִי לִי הִמָּה כְּשֶׁלּוֹ וְנִפְלוֹ". מפרש המצודת דוד: "בעת שקרבו רשעים לבוא עלי לאכול בשרי - והמה לי לאויבים וכו', בעת ההיא עזרני ה', והמה כשלו ונפלו ונמלטתי מידם." ז"א ש"מַרְעִים" אלו הרשעים, שרוצים לעשות לי רע. והם כשלו ונפלו ונצלת מידם. וכאן בא רבינו בתורה ק"א ומפרש הפוך (ממה שפשט הפסוק בתיבת 'רעך') ומסביר שהכוונה "בְּקָרְבַּ עָלֶי מַרְעִים", "מַרְעִים" - הכוונה אל האהובים שלי.

נמצא, שיש שתי תורות בליקוטי מוהר"ן: בתורה קס"ה רבינו מפרש את המילה "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ כְּמוֹךָ" - במקום לחברך - הוא מפרש

ז. וכדי להבין זאת נקדים את תורת רבינו הקדוש בליקוטי מוהר"ן (תורה קס"ה), שהוא מפרש את הפסוק "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ כְּמוֹךָ" - לכאורה באופן שונה לגמרי מהפשט של הפסוק. וז"ל: הֵינּוּ שֶׁתִּקְבַּל בְּאֶהְבָּה, כָּל הָרְעוֹת וְהִסּוּרֵי הַבָּאִים עָלֶיךָ, כִּי רָאִי שֶׁתִּדְעַ, שְׁלִפִי מַעֲשֵׂיךָ אַחַר כָּל הִסּוּרִים וְהָרְעוֹת שֵׁשִׁשׁ לָךְ, עֲדִין הוּא מִתְנַהֵג עִמָּךְ בְּרַחֲמִים, כִּי הִיָּה מֵגִיעַ לָךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר חֵס וְשָׁלוֹם, לִפִּי מַעֲשֵׂיךָ. וְזֵהוּ "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ", שֶׁתִּתְאַהֵב הָרַע שֶׁבָּא לָךְ, הֵינּוּ הָרְעוֹת וְהִסּוּרֵי הַבָּאִים עָלֶיךָ חֵס וְשָׁלוֹם, תִּקְבְּלֵם בְּאֶהְבָּה, ע"כ. ולביאורו יוצא שלמילה 'רעך' יש שתי משמעויות מאוד הפוכות אחת מהשנייה, לפי הפשט הרגיל, 'רעך' זה החבר הטוב שלך, ולפי פירוש רבינו 'רעך' זה הרע והיסורין הבאים עליך ח"ו, והמצוה שלך זה לקבל את הרע והיסורים באהבה.

אדם מרגיש אני סובלי, לכל אחד יש לו סבל ויסורין בכל יום (ע' תניינא תורה ע"ו), ובכל פעם יש לו משהו שמציק לו, פעם כואב לו, פעם נתפס לו הגב, יש חובות וכו', ואם יש אדם שאצלו הכל טוב, כתוב בגמרא (ערכין טו:) תנא דבי רבי ישמעאל: כל שעברו עליו ארבעים יום בלא יסורין קיבל עולמו. ועל זה אומר רבינו, שהטעם שתקבל את היסורין באהבה: כִּי "כְּמוֹךָ" - כְּמוֹ שֶׁאַתָּה הוּא, הֵינּוּ לִפִּי מַעֲשֵׂיךָ, "אֲנִי הִ" - בְּעַל הַרְחָמִים, עֲדִין אֲנִי מִתְנַהֵג עִמָּךְ בְּרַחֲמִים, ע"כ. כלומר מה שאני מייסר אותך זה ברחמים גדולים מאוד, כי לפי מעשיך ודאי היה מגיע לך הרבה יותר.

ניצוד פירוש רבינו מסתדר גם עם פשט הפסוק

ח. נמצא לפ"ז שרבינו הקדוש בחר לפרש על הפסוק "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ כְּמוֹךָ", פירוש לכאורה שהוא לא כמו הפשט, אבל האמת שהפירוש הוא כן כמו הפשט, כי אחד מהח"י כללים (של רבי אברהם ברבי נחמן על רבינו כלל י"א), שכל פעם שרבינו מפרש פירוש בפנימיות או בדרוש, על פיו אפשר להבין עוד פן של תורה בפשט של הפסוק. ונסביר את הדברים. שאלנו מקודם למה "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ כְּמוֹךָ" נכתב בסמיכות לענין של "לֹא תִקֵּם וְלֹא תִטַּר"? ועל זה יש לענות, שהעבודה האמיתית במצות: "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ כְּמוֹךָ" זה בעיקר על מי שיש לך לנקום בו ולנטור לו איבה על הדברים הרעים שעשה לך, יש לך איתו סיפור לא כ"כ נעים, ועל זה התורה מצוה אותך "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ כְּמוֹךָ" - זה הפשט הפשוט של הפסוק: שגם אם יש אדם שמאוד קשה לך איתו ואתה רוצה לנקום בו, או לפחות לשמור לו שנאה בלב, בכל אופן "לֹא תִקֵּם וְלֹא תִטַּר" (אלא) וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ כְּמוֹךָ". כלומר, יש שלושה שלבים שהפסוק עולה איתם בדרגות: שלב ראשון במעשה ש"לֹא תִקֵּם", שלב שני במחשבה - "וְלֹא תִטַּר" שלב שלישי והכי גבוה: "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ כְּמוֹךָ".

אין בביבול הקב"ה כן נוקם

ט. רק שיש כאן מקום שאלה: הרי הקב"ה הוא הראשון שמקיים את התורה, ועל הקב"ה כתוב כמה פסוקים של נקמה, המפורסם (תהלים צד, א) "אֵל נְקָמוֹת ה' אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ", ויש עוד פסוק מאוד יפה (נחום א, ב) "אֵל קְנוּא וְנָקַם ה' נָקַם ה' וּבָעַל חֲמָה נָקַם ה' לְצָרָיו וְנִטַּר

היא בחכמה, ועין שמאל היא ב'בינה', אני נותן ביין שני שמות יו"ד ה"י מלאים, וכל שם יו"ד ה"י עולה 35, ושמות אלו הם שמות של המוחין, כי המוחין נרמזים באותיות 'יה', וכמו שכתוב (ישעיה כו, ד) "בְּיָהּ ה' צוּר עוֹלָמִים", והיינו שבספירות חכמה ובינה הנקראים 'יה' ברא הקב"ה את העולם. נמצא שהסתכלות שני העינים בשני המוחין הם שני שמות יו"ד ה"י מלאים שאחד הוא כנגד 35 תיבות ויכול, ואחד כנגד 35 תיבות ברכת הקידוש, ויחד הם שבעים כמנין יין.

עוד כוונה נוספת, שמכוונים גם שנכנסים בתוך אלו השבעים עוד שם י"ה פשוט בלי מילוי, וזה נותן עוד 15 ואז הגענו ל-85 (גימטריא פה) ואז אתה יכול לדבר. וכשמוסיפים את הכולל יוצא - 86 = 'כוס', שזה הכוס של הקידוש - וזה כנגד שם אלהי"ם (גימ' 86), אלו הכוונות היפות של הקידוש.

ולסיכום: א. יש לנו בקידוש שבעים תיבות, כנגד מספר יין שהוא 70. ב. יש הסתכלות בכוס של היין שאתה מכניס את שני המוחין דרך שתי העיניים, והם מוחין מלאים יו"ד ה"י שעולה כל אחד 35, ויחד הם שבעים. ג. נכנס שם י"ה פשוט (שעולה 15) לתוך היין (= 70) ואז יש 'פה' (85) לומר את הקידוש. ד. ויחד עם הכולל יוצא פ"ו (86) 'כוס' של הקידוש, שהיא בגימטריא שם 'אלהי"ם'. ה. יש את שלושת הידיים (יד ימין, יד שמאל, והגוף) שהן תופסות את כוס הקידוש.

הלבשת כוונות קידוש הנ"ל בתורת רבינו

יד. ועתה נבוא לבאר את ענין ג' הידים והקשרם אל ג' המוחין, ונקדים את לשון רבינו בסוף תורה ק"א הנ"ל: עקר בְּחִינַת אָדָם, הוא בְּחִינַת הַשֶּׁבֶל הָאֲמֵתִי שְׂזוּכִין לְהַשִּׁיג, דְּהֵינּוּ חֻכְמוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. כִּי יֵשׁ שְׂלֵשׁ שְׂבָלִיּוֹת, דְּהֵינּוּ שְׂבָל פְּשׁוּט, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'חֻכְמָה', בְּחִינַת (תְּהִלִּים קד, כד) "בְּלֶם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ". וְכַשְּׁלוֹמֵד וּמִבִּינ, זֶה נִקְרָא 'בִּינָה'. וְאַחַר כֵּן בְּשִׁירְדַע הַתּוֹרָה, זֶה נִקְרָא 'דַּעַת', כִּי דוּעַ. וְשְׂלֵשׁ שְׂבָלִיּוֹת אֵלּוּ, הֵם בְּחִינַת יָדִים לַתּוֹרָה, בְּחִינַת יָד הַגְּדוּלָה יָד הַחֻזְקָה יָד הַרְמָה, שֶׁבָהֶם מִתְקַבְּלַת הַתּוֹרָה. וְאֵלּוּ הַשְּׂלֵשׁ שְׂבָלִיּוֹת, הֵם בְּחִינַת שְׂלֵשׁ פְּעָמִים י"ה, כִּי י"ה הֵם חֻכְמָה וּבִינָה, שֶׁהֵם 'תְּרִין רַעֲיוֹן דְּלֹא מִתְפָּרְשִׁין' (זהר ויקרא ד. הַאֲזִינוּ רצ:), שֶׁהֵם כְּלוּלִים בְּכָל אֶחָד מֵהַשְּׂלֵשׁ שְׂבָלִיּוֹת הַנִּל, וְשְׂלֵשׁ פְּעָמִים י"ה הוּא גִימְטְרִיא אָדָם. נִמְצָא שֶׁעֵקֶר שֵׁם אָדָם, הוּא בְּחִינַת הַשֶּׁבֶל הָאֲמֵתִי, דְּהֵינּוּ חֻכְמוֹת הַתּוֹרָה, עַכ"ל. ומבואר בדבריו הקדושים, שיש ג' בחינות שכל שהם ג' המוחין חב"ד שהם כל אחד עולה י"ה - שעולים ביחד אד"ם, והם מתקבלים בג' הידים יד הגדולה יד החזקה יד הרמה. וזהו כוונת קידוש הנ"ל כי כשאוחז את הכוס, הוא אוחז אותה בשתי ידיו והגוף שהם בחינת ג' ידים, ושם נכנסים ג' המוחין כי יין הוא שבעים כנגד ב' המוחין חכמה ובינה שהם שמות יו"ד ה"י מלאים, ועוד מוח שלישי שהוא הדעת שהוא כנגד י"ה השלישי.

אתם קראים אדם על שם המוחין ולא אומות העולם

טו. ואומר רבינו עם ישראל נקראים אד"ם על שם המוחין, והכוונה על הפסוק (יחזקאל לד, יא): "וְאֵתְנֶן צֶאֱנָא יְצֵאֵן מְרַעֲיָתִי אָדָם אֶתֶם", ודורש ר' שמעון בר יוחאי בגמ' (בימות סא.) "אתם קראים אדם, ואין אומות העולם קרויים אדם". למה נאחזו נקראים אדם? יש לאדם ארבע

את הרע שנעשה לך. ובתורה ק"א רבינו מסביר ש"בְּקָרֵב עָלַי מְרַעִים לְאָכַל אֶת בְּשָׂרִי", במקום לפרש כפשט שהכוונה על רשעים שעושים לי רע, רבינו מפרש ש"מְרַעִים" זה תרין רעים אהובים, (איזה מתוק רבינו הקדוש, אף אחד לא רואה את מה שהוא רואה...). כתוב בזוהר (ויקרא ד' ע"א) מה זה תרין רעים אהובים? זה חכמה ובינה.

המוחין שומרים ומזככים את האדם מהתאוות

יב. וכעת נחזור למה שדיברנו על שצריך להיות 'קדושים' ו'טהורים'. הקדושה - נמצאת במוח החכמה, והטהרה - נמצאת במוח הבינה, והם שניהם בבחינת "בְּקָרֵב עָלַי מְרַעִים" - שני רעים אהובים, שני המוחין של האדם, כי המוח הוא מחיצה כנגד כל התאוות ושומר מהם, וכלשון רבינו בלקוטי מוהר"ן (תניינא תורה ח' אות ב): "כִּי יֵשׁ שְׂלֵשָׁה מוֹחִין, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד הוּא בְּחִינַת מְחִיצָה פְּרוֹסָה בְּפָנָיו זֹאת הַתְּאֻוָּה (היינו תאוות ניאוף שהיא התאוה הכללית הכוללת כל התאוות, והמוח מחיצה בפניה). ומה הם באים לעשות? "לְאָכַל אֶת בְּשָׂרִי", בשר - זה מורה על התאוות הבשריות, כמובא בגמ' יבמות (דף מט.) "כל שאר בשר שלא יבוא" (שלמדנו היום בדף היומי), כלומר שהמוחין אוכלים את הבשר, ומזככים אותו מכל התאוות הרעות, ואז זוכים ל"הִמָּה כְּשֶׁלּוֹ וְנִפְלוֹ" - שכל האויבים האמיתיים שלי היינו המידות הרעות של כל השבעים אומות שהם בחינת 'אנפין חשוכין' (פנים חשוכות), כולם כשלו ונפלו, ואינם נאחזים בי.

כוונות קידוש

יג. מובא בחיי מוהר"ן (אות שפ"ז) שתורה ק"א זו היא הכוונות של הקידוש. כל שבת עושים קידוש, ובקידוש יש כמה הלכות. יש הלכה בגמ' (ברכות נא.) שצריך לתפוס את הכוס בהתחלה בשתי ידיים, וכך כתוב שם: 'נטלו בשתי ידיו, ונותנו בימין, ומגביהו מן הקרקע טפה, ונותן עיניו בו'. אם תופסים את הכוס בשתי ידיים, פירושו של דבר שיש גם יד שלישית שזה הגוף. כי הגוף הוא זה שמזיז את הידיים, הוא הציר (המפרק) שפועל על הידיים, ולכן בקבלה הוא גם נקרא בחינה של 'יד'. אז יש לנו שלוש ידיים: יד הגדולה - שהיא ב'חסד' (כמ"ש ושמות יד, לא): 'יָדָא יִשְׂרָאֵל אֵת הַיָּד הַגְּדוּלָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' בְּמִצְרַיִם', יד 'החזקה' - היא ב'גבורה' (כמ"ש ודברים לד, יב) "וְכָל הַיָּד הַחֻזְקָה ... אֲשֶׁר עָשָׂה מִשָּׁה לְעֵינַי כֹּל יִשְׂרָאֵל", ויד 'רמה' שהיא ב'תפארת' (כמ"ש ובמדבר לג, ג) "מִמִּתְחַרַת הִפְסַח יְצֵאֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיַד רַמָּה וְגו'". ואם כן בקידוש שתופסים את הכוס בשתי ידיים, אז באמיתות הכוונה היא של שלוש ידיים. ואז מה אני עושה? "החכם עיניו בראשו" - זאת אומרת שצריכים להסתכל ב'חכם', ז"א בחכמה שניבטת מהעיניים כי עיניים על שם החכמה כמו שרבינו מביא כמה וכמה פעמים את דרשת חז"ל על הפסוק (בראשית ג, ז) "וַתִּתְּקַחנָה עֵינַי שְׁנֵיהֶם וַיַּדְעוּ", אז דרך העיניים המוחין - חכמה ובינה מסתכלים ביין שבכוס הקידוש.

עוד מבואר באריז"ל בענין כוונות הקידוש: בקידוש יש בדיוק 'שבעים תיבות' - יש 35 תיבות של פסוקי זיכרון (בלי התיבות יום השישי), וכן יש 35 תיבות בברכת הקידוש, וביחד זה 70 תיבות (יין גימ' 70). ואז כשאני מסתכל על היין עם שתי העיניים, ונותן את שני המוחין שהם החכמה ואת הבינה, שזה כנגד שני העיניים, עין ימין

סיום כוונות הקידוש

יז. וכל זה נכנס לנו בכוונות של הקידוש. שאנחנו צריכים להגיע ל'כוס' שזה גימ' שם 'אלהי'ם, שהוא ב'מלכות'. כי בסוף את כל הכוונות הכי יפות, צריך להביא אותן לספירת המלכות וזה העיקר. וכמובא בגמ' (ברכות נא:) ומשגרו לאנשי ביתו במתנה כי הכי דתתברך דביתו" – נותן את הכוס לאשתו (בחינת ספירת המלכות), כדי שאשתו תתברך. (וכן נפסק בשו"ע סי' קפ"ג ס"ד) כל התכלית של הקידוש, לתת בסוף את הכוס הברכה לרעייתך. וזהו סיום הכוונה, לתת את המוחין של הבעל לאשה שהיא 'מלכות'. וכל קידוש זה בחינה של: "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם" – ז"א, שאנחנו צריכים לעשות את הקידוש עד שנגיע לבחינה הזו של 'אחיד שמייא וארעא', שזה החיבור של יסוד ומלכות, וזהו: "אני ה'".

חיבור כתר ומלכות נותן כ"ח אותיות

יח. וכשנתבונן במבנה המספרי של הספירות שעשינו יש עוד דבר יפה, כתוב בפסוק (ישעיה מד, ו): "כֹּה אָמַר ה' מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֵאֲלוֹ ה' צְבָאוֹת אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלִעְדֵי אֵין אֱלֹקִים", "אני ראשון" – כתר, "ואני אחרון" – זה מלכות. אמרנו שיש קוד של ט"ז (16) זה כתר, וכשאומרים קודש של י"ב (12) הכוונה למלכות. וא"כ כשמצרפים את "אני ראשון ואני אחרון" יחד, נקבל – 'כח' (28) – ט"ז + י"ב = כח – היינו הפסוק (תהלים קיא, ו) "כַּח מַעֲשֵׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ" – זה היה כ"ח אותיות של התורה. ואף שיש רק 27 אותיות, שזה כ"ב אותיות + ה' אותיות מנצפ"ך = 27, וה-'א' רבתי (שעולה אָלֶף) ביחד זה = 28. וזו: "כח מעשיו וכו" – שזה כ"ח אותיות של התורה.

החיוב להתאמץ וללמוד תורה בהבנה

יט. רבינו מסביר בתורה ק"א: שיש אנפין נהורין ויש אנפין חשוכין. כלומר, שמתוך התורה הקדושה יש את השבעים פנים המאירים של התורה, ויש בתורה הקדושה ח"ו שבעים אנפין חשוכין. אנפין נהירין, זה כשאדם לומד תורה ומבין אותה, שלומד תורה בעיון ובהבנה. כמובא בגמ' שבת (דף סג.) על הפסוק (משלי ג, טז) "אֲרֹךְ יָמִים בִּימִינָהּ בְּשִׂמְאוֹלָהּ עֹשֶׂר וְכָבוֹד" – למיימינין בה אורך ימים איכא וכ"ש עושר וכבוד, למשמאילים בה עושר וכבוד איכא אורך ימים ליכא, ופירש רש"י: למיימינים בה – שמפוששין טעמיהן בדקדוק ובוררין כימין המיומנת למלאכה, למשמאילין בה – שאין יגיעים בה כל צרכן, ע"כ. יש כאלו שלא מתאמצים ללמוד בהבנה, אלא רק גורסים, למרות שזה גם טוב (כי בשמאלה עושר וכבוד), אבל אנחנו רוצים את הימין, "אורך ימים בימינה" – וכל שכן עושר וכבוד. ולכן אנחנו רוצים להגיע לימין. רבינו הקדוש אומר כאן, שמי שזוכה לאנפין נהירים, זה דוקא מי שלומד תורה בעיון ומתייגע להבין את התורה. זה שאדם לפעמים לא מבין בלימוד ונתקע, ויש כל מיני חשבונות וחשובים שצריך להחזיק את הראש, וצריך לאמץ ולשבור את המוח כדי להבין, צריך לקבל את זה בנחת ובתענוג – כי זה התורה הקדושה שלנו.

סם החיים וסם המות בתורה

כ. רבינו מביא את הגמרא ביומא (דף עב:) "וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מִשָּׁה" – זְכָה נַעֲשֶׂה לּוֹ סָם חַיִּים, לֹא זְכָה נַעֲשֶׂה לּוֹ סָם מוֹת, סָם חַיִּים –

שמות: אדם, איש, גבר, אנוש. השם הכי גבוה זה 'אדם' השם הכי גרוע זה 'אנוש' (כמ"ש ירמיה טו, יח) 'וּמִמֶּנִּי אֲנוֹשָׁה מֵאֲנֵה הַרְפָּא', ומה מיוחד בשם אדם? יש לנו מוח יהודי, שביצד ימין יש בו י-ה, וביצד שמאל עוד י-ה, ודעת זה י-ה, וביחד ג' פעמים י-ה שזה = 45 בגימטריא 'אדם'. וזה הכוונה 'אתם קרואים אדם', שיש לכם שלוש מוחות קדושים חכמה, בינה, דעת שעולים 'אדם'.

מספרים וספירות - מבנה חדש 'מספרי' לספירות

טז. ובעת נאמר חידוש יפה בעז"ה. אמרנו ששלושת המוחין זה שלוש שמות י-ה – 15. ויש מתחתם שלוש ידיים יד' זה 14, ויוצא שירדנו באחד. כלומר שהמוחין של חב"ד המספר של כל ספירה הוא 15, והספירות של הגוף שהם חסד גבורה ותפארת, הם ידים, היינו כל אחד 14, א"כ לפ"ז אם אני רוצה לדעת מה יהיה המספר של הכתר הוא יהיה ט"ז (16) שזה אחד למעלה מהמוחין, ומה זה ט"ז? בסידורים של הקבלה ההוי"ה של ה'כתר' מנוקדת בקמץ כזה: הַוְי"ה (וכן בתפילת י"ח בברכת המינים). איך קמץ יוצא ט"ז? (הרי קמץ בגימ' 230), התשובה: הצורה של הקמץ (של הכתר) מורכבת מ-ו' (שוכבת) ואות י' – שיחד זה 16, ולכן קמץ הוא ט"ז. אז יש כתר שזה = ט"ז. מתחת הכתר יש שלושה מוחין של חב"ד (שהם ג"פ י-ה = 15 = כמנין אדם), ומתחת לזה יש שלושת הידיים (יד=14) שהן חסד, גבורה, ותפארת (תג"ת). ועכשיו נמשיך את המבנה, נרד עוד אחד נגיע לנצח, הוד, יסוד (נה"י), וכפי הנ"ל כל אחד מהם מקבל את המספר 13. מה הסיבה? כתוב באריז"ל (עץ חיים שער ל"ד פ"ב), וז"ל: נצח והוד הם תרי פלגי גופא (שני חצאי הגוף) ונחשבין לאחד, ע"כ. 'אחד' – זה בגימטריא י"ג, והרי שהמהות של 'נצח והוד', הם שני חצאים משלימים ל'אחד' 13. ועל היסוד כתוב (דברי הימים א' כט, יא): "כִּי כָל בְּשָׂמַיִם וּבְאָרֶץ", ומובא בזוהר פרשת בראשית (ח"א דף לא.). ובתקוני זוהר (תיקון כ"ב דף סז): וז"ל: "כִּי כָל בְּשָׂמַיִם וּבְאָרֶץ", וְתַרְגּוּמוֹ דְאֲחִיד בְּשָׂמַיִם וּבְאָרֶץ, וְדָא אֵיהוּ 'כָל' (ספירת היסוד). והרי שגם היסוד 'דְאֲחִיד בְּשָׂמַיִם וּבְאָרֶץ' – נקרא 'אחד' = 13.

נמשיך הלאה, לפי זה המלכות זה עוד אחד למטה – שזה י"ב (12) אנו אומרים בתפילה: "אֱלֹקֵי אַבְרָהָם, אֱלֹקֵי יִצְחָק וְאֱלֹקֵי יַעֲקֹב" אברהם בחסד, יצחק בגבורה, יעקב בתפארת. וי"ב שבטים במלכות והרי שספירת המלכות היא בחינת 12. וכפי זה כבר נרויח רמז יפה, אמרנו על היסוד שהוא בחינת 'דְאֲחִיד בְּשָׂמַיִם וּבְאָרֶץ', והפירוש הוא – שהיסוד תופס את השמים ואת הארץ? – ה'שמים' זה תפארת שאמרנו שזה שוה יד' (14). וה'ארץ' זו המלכות, שאמרנו שזה שוה 12, ומה החיבור של שמיא וארעא (26=12+14) שם הוי"ה = 26 – 'אֲחִיד בְּשָׂמַיִם וּבְאָרֶץ'.

ונסדר את זה בצורה של טבלא:

	כתר – 16	
חכמה – 15	דעת – 15	בינה – 15
חסד – 14	תפארת – 14	גבורה – 14
נצח – 13	יסוד – 13	הוד – 13
	מלכות – 12	

מדוע חיזר הקב"ה לתת את התורה לאומות העולם

כב. ונאמר חידוש על מדרש ידוע בגמ' (בעבודה זרה ב:), ובמדרש (במדבר רבה יד, ט), ובזוהר פרשת בלק (ח"ג דף קצג.). שכשהקב"ה רצה לתת את התורה, אז הוא הלך לעשיו אמר להם: אתם רוצים לקבל את התורה? אמרו לו: 'מה כתוב בה?' 'לא תרצח', אמרו שלא רוצים. הציע לישמעאל וכו' אמר להם 'לא תגנוב' – ולא רצו, לעמוץ ומואב אמר להם 'לא תנאף' וכו'. ונשאלת השאלה: למה הקב"ה לא הלך ישר לעם ישראל שאין להם את המידות הרעות האלו, למה הוא מציע לגויים בכלל? ועוד, אם הקב"ה באמת כן רוצה לתת להם, למה הוא ישר אומר להם את מה שהם הכי משוקעים בו, תציע להם את הדברים הטובים של התורה כדי שיקבלו אותה, ואח"כ כשיקבלו אותה זה יאיר להם לתקן את המידות הרעות שלהם, ולמה הקב"ה שואל אותם על הדבר שהכי קשה להם? (האמת שרבינו אומר שבכל אומה יש את כל השבעים מידות רעות, אלא שלכל אומה יש מידה אחת שהיא חוקה אצלם, ואם למה הקב"ה שואל את הדבר הכי קשה?).

מוסר נוקב ממדרש זה לכל אחד מאיתנו

כג. וכעת נסביר את המדרש הזה בדרך הרמז על עצמנו, הרי אמרנו שיש גם בחינת הגוי שבי, ואם כן בא הקב"ה אל החלק הגוי שבי – היינו לכל אחד מישראל אל המידה הרעה שיש בו, שהיא כנגד אומה מסוימת, ואומר לו בני היקר, אתה רוצה לקבל את התורה שלי? ואז אתה שואל: 'רגע, מה כתוב בה?' אומר לך הקב"ה: כתוב שצריך לקום בבוקר בזמן לקרוא קריאת שמע בזמנה, צריך להתפלל תפילה בזמנה, ואז אתה אומר, 'זה לא מתאים לי אני רוצה לישון עוד קצת, אני לא רוצה את התורה, כלומר, שהמדרש הזה שלמדנו אותו על הגויים, זה רק בחיצוניות, אבל בפנימיות – זה מדבר עלינו, כל בוקר הקב"ה בא אליך עם התורה, ואומר לך בני היקר, אני רוצה לתת לך מתנה את התורה שלי, לתת לך מוחין ושכל טוב, חשק בלימוד תורה. ואז אתה ישר שואל את הקב"ה: מה כתוב בה? כתוב שיש זמן קריאת שמע, וזמן תפילה וכו', ואני אומר לקב"ה – זה לא מתאים לי, ואני עושה סיבוב וממשיך לישון, אז הקב"ה הולך למיטה אחרת אולי מישהו ירצה לקום.

יוצא שהנקודה הזאת של המדרש זה משהו חי ונושם, ואקטואלי מאוד בשבילנו היום, וכמה שאנחנו צוחקים על הגויים – זה צחוק עלינו, וזה הסיפור שלנו כל יום ויום עם הקב"ה, בכל התמודדות וניסיון, כל אחד עם הענין שלו. תוכל לתרגם את זה שהקב"ה בא אליך ואומר שכתוב בתורה על פגם הברית, ואתה אומר לו שאתה לא רוצה וכו', וכל אחד ואחד יתרגם את זה על הבעיות שלו.

רבינו מסביר בעומק של התורה הקדושה הזאת, שכדי לזכות לתורה אנחנו צריכים לשבור את השבעים אנפין חשוכין, שזה המידות הרעות שלנו, וכל אחד יודע את המידות הרעות שלו, וכשאתה יודע שיש לך מידה רעה, פירושו של דבר שעל זה הקב"ה שואל אותך כל פעם אם אתה רוצה לקבל את התורה – כדי לתקן את המידה הרעה הזו, ואתה אומר להקב"ה – לא, אני עדיין רוצה להיות בפנים החשוכים, ולכן אח"כ ברור למה אין חשק ללימוד תורה ח"ו, כי לא קיבלת את התורה באותו יום.

הוא אנפין נהירין, סם מות – הוא אנפין חשוכין, כמו שכתוב (איכה ג, ו): 'במחשבים הושיבני כמותי עולם'. וביאור הדברים: תורה זה דבר רוחני, ומה זה 'אשר שם משה' – הרי דבר רוחני לא שמים אותו, חפץ אפשר לשים, ומבאר המהרש"א שלכן דורשת הגמ' 'שימה' – מלשון 'שם', שיש בתורה סם חיים, ויש סם מות. ואמרת הגמ' ששני הסמים האלו נמצאים בתורה הקדושה, וסם החיים זה אנפין נהירין, וסם המות זה אנפין חשוכין שמהם יונקים אומות העולם את המידות הרעות שלהם, וכמו שיתבאר בהמשך.

מה הכוונה שכל העמים נמצאים בגבול מספר בני ישראל

כא. ורבינו ממשיך וזהו בחינת (דברים לב, ח) 'יצב גבולות עמים למספר בני ישראל', 'למספר' – הוא לשון ספיר ונהיר, בחינת (שמות כד, ט) 'לבנת הספיר'. הינו אחר אנפין נהירין שהם בחינת 'מספר בני ישראל', אחריהם 'יצב גבולות עמים', שהם בחינת אנפין חשוכין, ע"כ. נזכיר שזו אחת הכוונות היפות של 'ספירת העומר', מלשון ספיר ונהיר, כל יום שאני סופר את העומר, אני מכוון להאיר לספירה של אותו היום (חסד שבחסד וכו'), כי כל הענין של הספירה מלשון 'ספיר' ו'אור'. ומסביר רבינו את הפסוק: 'יצב גבולות עמים למספר בני ישראל' – איפה נמצאים העמים בגבול של האור של בני ישראל, שהם שבעים אנפין נהירים. כי כשלומדים תורה בעיון ובהבנה, זה נקרא 'למספר בני ישראל' – הספיר והאור של בני ישראל, אבל מי שלא נמצא בגבול הזה, שהתורה לא מאירה לא בפנים מאירות, כי הוא לא מתייגע להבין אותה עד שהתורה תאיר לו, זה בחינה אנפין חשוכין של – 'יצב גבולות עמים'.

כלומר, שענין של ישראל ואומות העולם, שייך באדם אחד בעצמו, שבו בעצמו יש לו את שתי הבחינות האלו, וכלשון רבינו: 'ובכל אדם ואדם בעצמו יש בחינת אנפין נהירין (כנגד שבעים פנים לתורה) – שהם בחינת קדשת ישראל עם קדוש, הרחוקים בשרשם מכל המדות והתאוות, ויש בו אחיזת השבעים עכו"ם, שהם בחינת אנפין חשוכין, שהם בחינת התאוות ומדות רעות שפלים הם מבחינת השבעים עכו"ם, שהם אנפין חשוכין. ומביא רבינו פסוק המרמז לזה: כמו שכתוב (תהלים קו, לה) 'ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם', הינו שמערב במדות רעות שבו, שנמשכין מן הגוים וכו'. ואי אפשר לו לצאת מזה, כי אם על ידי התורה שהיא בחינת אנפין נהירין, שהיא ההיפך מכל התאוות והמידות שהם בחינת אנפין חשוכין שמשם נמשכין כל העברות, כי צריך האדם להתנגע בתורה ולהמית עצמו עליה".

וביאור הדברים: בשבעים אומות העולם יש שבעים מידות רעות, וכדי לשבור אותן, צריך לעסוק בשבעים פנים לתורה, וע"י שאני מאיר את האור הזה של שבעים פנים לתורה, אני מוציא מעצמי את השבעים מידות רעות. ורבינו מחדש שאת הדבר הזה יש לכל יהודי כי גם ליהודי יש בו איזה בחינה של גויות היינו המידות הרעות שלו. למשל זה שיש באדם יהודי מידת עצלות, כעס, אכזריות, תאוות אכילה, תוות עריות, ממוץ וכו' – כל זה בא מהחלק הגויי שבו – וכשרוצים לשבור את הגוי שבך, אתה צריך לעסוק בשבעים פנים לתורה, שיאירו לך את האנפין חשוכין האלו, ויסלקו אותם.

ביאור המדרש הנ"ל בפשוטו

בתורה, בחומש זה נבכיא במשנה, בגמרא, בליקוטי מוהר"ן, זה עצמו המאור שבתורה שמחזיר אותך למוטב, ודוחה ממך את כל השבועים אנפין חשובים, ואז אותם זוכה לבחינה של השכל.

הקידוש בליל שבת הוא רפואה לעינים

כו. נחזור לענין הכוונות של הקידוש, כתוב בגמרא בשבת (סוף דף קיג): בעא מיניה רבי מר' ישמעאל בר' יוסי מהו לפסוע פסיעה גסה בשבת? א"ל פסיעה גסה נוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם, ומהדר ליה בקידושא דבי שמי (האור של העינים שנחסר על ידי פסיעה גסה חוזר בקידוש של ליל שבת). כל השבוע אדם עובד קשה רץ ומתייגע, וזה נקרא שהוא פוסע פסיעה גסה שנוטלת ממאור עיניו, ולכן צריך להסתכל בכוס של הקידוש, וזה מחזיר לך את המאור שבעינייך. כל פעם כשאתה עושה קידוש – יש לך רפואה לעינים, וכדאי לכוון בזה. זו ההלכה שצריך להסתכל בכוס יין, ואז אתה מושך הרפואה לעינייך.

לפי מה שהסברנו שכל הענין של כוונות הקידוש זה ענין שבועים אנפין של התורה (יין=70), יין המשמח שאני מקדש עליו – זה אנפין נהירין, וזה הפוך מהיין המשכר שעושה בסוף עצבות, שזה האנפין חשובים. ואומר רבינו בליקוטי מוהר"ן (תורה כ"ג) שכל פעם שאדם מתייגע הרבה אחרי הפרנסה, זה נקרא אנפין חשובין, ורבינו קורא לזה עבודה זרה, שזה ממרר את הפנים, וכשאדם זוכה לתורה – הוא זוכה ל"חֲקֵמַת אֲדָם תְּאִיר פְּנֵיו" (קהלת ח, א), ולכן בקידוש שאנחנו מקדשים את השבת ומבדילים אותה מששת ימי המעשה – השייכים לאנפין חשובים שאדם מתעסק עם הפרנסה שלו, ומגיע שבת קודש שזה הבחינה של אנפין נהירין, כמו שאומר הזוהר (פר' תרומה ח"ב דף קלה): 'אֲנַפְיָא נְהִירִין בְּנְהִירוֹ עֲלָאָה', אז חוזר אור העיניים שניטל בפסיעה גסה של היגיעה על הפרנסה – אנפין חשובים. כי כשאתה בשבת קודש מראה לקב"ה, אני עכשיו מפסיק מלעבוד ועושה שבת לכבודך קב"ה, ואת מה שהרווחתי בשבוע אני מוציא לכבוד שבת קודש, הוא מראה בזה שגם היגיעה שלו כל השבוע, זה לא אנפין חשובים, אלא הכל לכבוד שבת קודש, והכל נהפך להיות אנפין נהירין. וכל הנזק שנעשה לעיניים במשך השבוע חוזר חזרה בקידוש של שבת שהיא אנפין נהירין. כל אדם זוכה לזה, כשהוא מקדש את השבת ושובת ממלאכה.

כתוב בירושלמי (שבת פרק ט"ז ה"ג) לא ניתנו שבתות וימים טובים אלא לעסוק בתורה, ובאמת רואים הרבה בעלי בתים, שבשבת הם לא ישנים צהריים, והם אומרים: 'אתם תלמידי חכמים, יש לכם את הפריבילגיה לישון בצהריים של שבת, כי אתם כל השבוע לומדים, אבל אנחנו כל השבוע עובדים והזמן היחידי שיש לנו ללמוד תורה קצת זה בשבת, ויושבים ולומדים, והם באמת זוכים ע"י הקביעות עתים לתורה שעושים בשבת קודש, ומרבים בשעות על גבי שעות של לימוד תורה בשבת, על די זה הם זוכים לפנים מאירות – שמאירים את נשמתם, וכן זוכים לתיקון העיניים ולהאיר את המוחין "זאת התורה אדם פי ימות באהל" – זוכים לצאת מכל המידות הרעות, ולמוחין דקדושה ולאנפין נהירין, ה' יזכנו.

שבת שלום ומבורך עריכה: ליאור גבע

כד. ובאותו דרך נוכל להסביר גם את הפשטות של המדרש הזה שמדבר על הגוים, ונסביר את הרעיון: בא הקב"ה ואומר לעשיו: יש לך בעיה, יש לך מידה רעה אתה כעסן אתה רוצה, (כמ"ש: "עברתם שמרה נצח" על חרבך תחיה"), האם אתה רוצה לתקן את זה, אני מוכן לתת לך את התורה שלי שבה יש את הכח שתוכל לתקן את זה. אומר לו עשיו: לא, אני רוצה להישאר עם המידה הרעה שלי. וכך עם ישמעאל וכו'.

ועכשיו כבר מסתכלים על המדרש אחרת – כשהקב"ה בא ושאל כל אומה ואומה האם הם רוצים את התורה, הוא הסביר להם, שהתורה הזאת היא בדיוק התרופה והתיקון לבעיה הכי קשה שלכם, הקב"ה לא בא להרחיק אותם, אלא הפוך, הוא בא לשכנע אותם לקבל את התורה, ואומר להם: תשמעו זה הדיאגנוזה של הבעיה שלכם (לא תרצה' לעשיו, לא תגנוב' – לישמעאל, לא תנאף' – לעמון ומואב וכו'), תדעו לכם שהתורה היא הפתרון לבעיה שלכם. והם ואומרים: לא, אנחנו רוצים להישאר בבעיה שלנו, כיף לנו עם המידות הרעות וכל התאוות.

עכשיו נראה שאותו דבר קורה איתנו, שהקב"ה בא ונותן לנו סס חיים, דהיינו רפואה, התורה אומרת: המידה הרעה הזאת זה הבעיה שלך, בוא תפתור אותה, ואתה אומר, לא, אני רוצה להישאר עם הבעיה, והמידות רעות והתאוות ח"ו. בגן צחקנו על הגוים, אבל היום כשמתבגרים נצחק עלינו בעצמנו, כי אנחנו בסיפור הזה בדיוק.

רבינו הקדוש מסביר שהאנפין נהירים והאנפין חשובין נמצאים בתורה, ואנחנו צריכים להאיר את התורה, פירושו של דבר שאתה לומד תורה בהבנה, שזה מתוק לך ומאיר לך כמו אור. כמו שעכשיו הסברנו את הספירות, ועכשיו פתאום הם מאירות לנו, כמו ספירים ומאירים, יש מתיקות גדולה כשאדם מאירה לו התורה.

המאור שבתורה מחזיר למוטב

כה. יש את המדרש הידוע (איכה רבה פר' ב') שאומר: 'רַבִּי הוֹנָא וְרַבִּי יְרֵמְיָה ... אָמְרִי, בְּתִיב (ירמיה טז, יא): "וְאֵתִי עֲזָבוּ וְאֵת תּוֹרָתִי לֹא שָׁמְרוּ, הֲלוֹאִי אוֹתִי עֲזָבוּ וְתוֹרָתִי שָׁמְרוּ" – מִתּוֹךְ שֶׁהֵיוּ מִתְעַסְקִין בְּהַמְאֹר שֶׁבָּה הָיָה מְחֻזָּר לְמוֹטָב. כְּשֶׁאֲדָם לומד תורה בהבנה ובמתיקות, והתורה מאירה לו, הוא נמצא בשיעור ונעים לו, הוא שומע חידושים ומתענג, וזה בעצמו מה שמחזיר אותו בתשובה. כי זה זה מאיר לו, האור הזה דוחה את החושך של שבועים אנפין חשובים, שזה כל המידות רעות של שבועים אומות, שהם נדחים ע"י המאור שבתורה.

ורבינו ממשיך: כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָה (בְּרֻכּוֹת סג) עַל פְּסוּק (בַּמִּדְבָּר יט, יד) "זֹאת הַתּוֹרָה אֲדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהֶל", "אֵין הַתּוֹרָה מִתְקַנְמַת אֶלָּא בְּמִי שֶׁמִּית עֲצָמוֹ עֲלֵיהָ, דְּהֵינּוּ עֲצֵמֵיִתּוֹ, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמִּדּוֹת רְעוּת וְהַתְּאוּת רְעוּת, שֶׁמֵּהם כָּל הַפְּגָמִים הַחֻקִּים עַל עֲצֻמוֹתָיו, ע"כ. אֲמַרְנוּ שֶׁהַמִּילָה 'אָדָם' כּוֹלֵלַת בְּתוּכָה אֵת כָּל הַמוֹחִין שֶׁל חַב"ד (הַכְּמָה בִּינָה דַעַת) "זֹאת הַתּוֹרָה – אֲדָם" שֶׁזֶה הַמוֹחִין שְׁבִי, הֵם עוֹשִׂים "כִּי יָמוּת בְּאֵהֶל", שֶׁהוּא מִמִּית אֵת עֲצָמוֹ בְּאוֹהֶל הַתּוֹרָה, וְהוּא מוֹסֵר נַפְשׁוֹ לַהֲתִייֵגַע בְּתוֹרָה, וְשׁוֹבֵר אֵת הַתְּאוּת וְהַרְצוּנוֹת שְׁלוֹ, הַכֹּל בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה, וְאֵז הַתּוֹרָה מֵאִירָה לוֹ, וּמַחִייה אוֹתוֹ. כָּל מִילָה שֶׁאֵתָּה מְבִין